

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pavčina Kopečná

Edukační projekt – historie hravou formou

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedl veškerou použitou literaturu a ostatní zdroje.

V Olomouci dne

.....

Pavλίna Kopečná

Poděkování

Ráda bych poděkoval paní Mgr. Daně Cibákové, Ph.D., že se ujala vedení mé bakalářské práce, za milý a trpělivý přístup a za její cenné rady.

Obsah

Úvod	1
I TEORETICKÁ ČÁST.....	2
1 Projektová výuka	2
1.1 Rysy projektu.....	2
1.2 Historie projektové výuky	3
1.3 Fáze projektu.....	3
2 Mateřská škola	5
2.1 Mateřská škola jako výchovně vzdělávací instituce	5
2.2 Druhy mateřských škol	5
2.2.1 Lesní mateřské školy	5
2.2.2 Montessori	6
2.2.3 Církevní mateřské školy.....	7
2.3 Učitel mateřské školy	7
2.3.1 Vlastnosti učitele v MŠ	8
3 Účastníci projektu	9
3.1 Předškolní věk	9
3.1.1 Motorický vývoj.....	9
3.1.2 Kognitivní vývoj	10
3.1.3 Emoční vývoj	11
3.2 Hra.....	11
4 Plumlov a jeho nejbližší okolí	13
4.1 Historie města Plumlov	13
4.2 Historie hradu.....	14
4.3 Historie zámku.....	15
4.4 Zámek Plumlov v současnosti.....	16
4.4.1 Akce pořádané na zámku Plumlov	17
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	18
5 Edukační projekt.....	18
5.1 Den 1. – pondělí – „Jak Plumlov vypadal za našich prababiček“	18
5.1.1 Popis činností	20
5.2 Den 2. – úterý – „Jak vypadá Plumlov dnes“	22
5.2.1 Popis činností	24
5.3 Den 3. - středa – „Kdysi tu stál hrad“	26
5.3.1 Popis činností	27

5.4 Den 4. – čtvrtek – „Jak to bylo se zámekm“	30
5.4.1 Popis činností	31
5.5 Den 5. – pátek – Den na plumlovském zámku	34
5.5.1 Popis činností	36
Zhodnocení projektu	39
Závěr	40
Anotace	41
Seznam použité literatury	43
Seznam příloh	46

Úvod

Projektová výuka je v posledních letech velmi oblíbeným zpestřením běžného vyučování na školách. Nejvíce se s projektovou výukou setkáváme na školách základních. Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na projektovou výuku v mateřských školách. Myslím si, že právě pro děti předškolního věku je projektová výuka výbornou formou k získání nových informací či dovedností. Témat k projektování je nespočet, ale většinou se volí ta témata, která jsou dětem blízká a se kterými se denně setkávají v běžném životě. Téma, na které se dle mého názoru trochu zapomíná je historie. A proto jsem se pokusila o to, přiblížit dětem předškolního věku historii Plumlova a jeho okolí formou zábavného projektu.

Myslím si, že na historii se v mateřských školách trochu zapomíná, protože je považovaná za nezáživnou a pro děti občas nudnou. Opak je ale pravdou. Chtěla jsem dokázat to, že lze vytvořit projekt, který bude děti bavit a zároveň si z něj odnesou spoustu nových informací.

Hrady a zámky dělají v posledních letech velmi hezké akce pro celé rodiny. Například zrovna zámek Plumlov pořádá nespočet akcí pro malé i velké. Úskalím je ale to, že i spousta dospělých nemá k historii kladný vztah a považuje ji za nudnou, a tak tam své děti ani neberou. Většina lidí si tyto historické památky totiž spojuje se zdoluhavými výklady a přecházením z jedné místnosti do druhé. Doba ale pokročila a na spoustě památkách už najdeme i různé interaktivní prvky nebo netradiční prohlídkové okruhy či zpestření v podobě kostýmovaných prohlídek.

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo vytvořit týdenní projekt pro předškoláky z mateřských škol z Plumlova a okolí. V teoretické části jsem se zaměřila na pojmy spojené s projektovou výukou, tedy co je to projekt a pro koho je určený. Dále jsem se věnovala historii zámku Plumlov, města Plumlov a jeho okolí. V praktické části jsem vytvořila týdenní program projektu, tak jak by probíhal a co by se v jednotlivých dnech probíralo za témata.

Ráda bych svou bakalářskou práci inspirovala mateřské školy, ale i rodiče předškolních dětí k tomu, aby děti vedli k zájmu o historii a ukázala jim, že to lze udělat velmi nenásilnou a pro děti zábavnou formou.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Projektová výuka

Pod pojmem projektová výuka si každý vybavíme něco trochu jiného. Já osobně si vybavím základní školu a různé, většinou nezáživné, projekty na témata, jako je třídění odpadu nebo zdravá výživa. V této kapitole se zabývám tím, co to vlastně je projektová výuka, jaké má rysy, její historii a v závěru kapitoly fázemi projektu.

1.1 Rysy projektu

Kratochvílová (2006) popisuje projektovou výuku jako vyučování založené na projektové metodě. Znakem charakteristickým pro tuto metodu je cíl, který je představován určitým konkrétním výstupem, např. praktickým řešením problému, výrobkem.

„Projektová výuka je v současné době považovaná za komplexně pojaté vzdělávání především žáků na základních, případně středních školách. Podstatou projektové výuky je vytváření projektů žáky, v nichž řeší „úkol (problém), spjatý s životní realitou, s nímž se žák identifikuje a přebírá za něj odpovědnost, aby svou teoretickou i praktickou činností dosáhl výsledného žádoucího produktu (výstupu) projektu, pro jehož obhajobu a hodnocení má argumenty, které vycházejí z nově získané zkušenosti“ (Kratochvílová, 2009, s. 36).

Autorka Syslová (2017, s.83) uvádí: *„Jde o výuku, v níž je uplatňována projektová metoda a učitel v ní zastává roli facilitátora. Jinými slovy je učitel průvodcem učení dětí tím, že vytváří optimální podmínky pro spontánní učení dětí, podporuje řešení učebních, ale i sociálních problémů atd.“*

Podle J. Coufalové (2006, s.11) má projekt tyto základní rysy:

1. Projekt vychází z potřeb (potřeba získávat nové zkušenosti, odpovědnosti za svou činnost, ...) a zájmů dítěte.
2. Projekt vychází z konkrétní a aktuální situace, která se neomezuje jen na prostředí školy.
3. Projekt je interdisciplinární.
4. Projekt je především podnikem žáka.

5. Práce žáků v projektu přináší konkrétní produkt, tj. výstup, kterým se účastníci projektu prezentují.
6. Projekt se zpravidla uskutečňuje ve skupině (ale může být i projekt individuální).
7. Projekt umožňuje začlenění školy do života obce nebo širší veřejnosti.

1.2 Historie projektové výuky

Za zakladatele projektové výuky je považován americký filosof, psycholog a pedagog John Dewey (1859 – 1952). John Dewey je představitelem tzv. pragmatické školy. Pragmatická škola na rozdíl od staré, herbartovské staví do popředí dítě a jeho psychologii. Propaguje přenesení odpovědnosti za učení na dítě a cílí na jeho samostatnost.

John Dewey sám slovo „projekt“, nebo projektová výuka nepoužíval, ale z myšlenek pragmatismu je jasně patrné, že se jedná o stejné zásady, jako u projektové výuky. Sousedí „projektová výuka“ potom začal používat Deweyův žák W. H. Kilpatrick .

V Čechách se projektové vyučování prosadilo v době meziválečné, kdy někteří nadšení a osvícení učitelé formou projektů učili. Obvykle se ale jednalo o malé školy (jednotřídky), o výuku zejména venku mimo budovu. Často byli tito učitelé zároveň nadšenými skauty a projektový styl výuky zanikl s jejich odchodem ze školního prostředí. (Tichý a kol. 2017).

Z našich škol projektová výuka zmizela po roce 1948 a k její renesanci začalo postupně docházet až po roce 1989. V současnosti najdeme na světě jen málo škol, které mají výuku založenou hlavně na projektech: školy typu Summerhill, školy v Belgii, 2 školy v ČR. (Nováčková, 2019).

1.3 Fáze projektu

Mnoho autorů rozdělilo projektovou výuku do několika částí (fází) projektu. Jedno z členění také ve své publikaci zpracovali Šmelová, Prášilová a kol. (2018) Projekt rozdělili do 4 fází, a to tak, aby bylo možné jej využívat i v mateřských školách pro děti předškolního věku.

1. Výběr tématu:

Podstatou první fáze je vybrat takové téma, které bude pro děti předškolního věku zajímavé a budou mít chuť a zájem se o dané problematice dozvědět víc. Někdy

mohou děti samy přijít s nějakým tématem, které je pro ně atraktivní a pedagog toho může využít právě k projektové výuce.

2. Možnosti řešení:

V této fázi se pomocí rozhovoru řeší jádro problému, situace a možnosti řešení. Můžeme využít např. i myšlenkovou mapu, na které si ukážeme, co víme, co bychom chtěli zjistit a jak bychom to mohli zjistit.

3. Realizace:

Ve třetí fázi jde o realizaci naplánovaných činností. K tomu lze využít různých metod, jako je experimentování, vyhledávání v encyklopediích, sledování dokumentů nebo návštěvy odborníků na danou problematiku. Nejvhodnější je, když mají děti možnost si věci prožít nebo samy vyzkoušet.

4. Rekapitulace:

Poslední fáze se zaměřuje na prezentaci výsledků a zhodnocení, zda jsme dosáhli požadovaného cíle.

Jak jsme v této kapitole zjistili, kvalitně provedená projektová výuka může být skvělým zpestřením běžného vyučování. Není však ve výukových metodách úplným nováčkem, jak se na první pohled může zdát. V poslední podkapitole 1.3 fáze projektu jsem zmínila členění od Šmelové, Prášilové a kol. (2018) z toho důvodu, že lze realizovat v mateřské škole. Můj projekt je mířen pro děti předškolního věku v mateřských školách, a proto bude následující kapitola právě o mateřských školách.

2 Mateřská škola

Každý z nás navštěvoval mateřskou školu a každý z nás na ni má různé vzpomínky. První kamarádi, spousta hraček, pobyt na školním hřišti, ale taky nucení do jídla, dlouhé procházky nebo zlé paní učitelky. Tohle všechno může dítě v mateřské škole zažívat. V následující kapitole se zaměříme na

2.1 Mateřská škola jako výchovně vzdělávací instituce

Podle školského zákona jsou mateřské školy zařízením pro předškolní výchovu. Docházejí sem děti od 3 do 6 (7) let, výjimečně mohou být přijaty i děti dvouleté. Podle Šikulové a kol., (2007, s. 57) *„předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů.“*

Opravilová ve své publikaci (2016, s.156) tvrdí, že: *„Úkolem institucionálního předškolního vzdělávání je doplňovat rodinnou výchovu a zajistit dítěti podnětné prostředí k jeho rozvoji a aktivnímu učení. Posláním mateřských škol, které jsou zařazeny do sítě škol a školských zařízení, je poskytnout dítěti odbornou péči a usnadnit mu jeho další vzdělávací cestu.“*

Šikulová a kol. (2007, s. 55-56) se shodují, že mateřská škola poskytuje sociální zkušenosti a speciální pedagogickou péči těm, kteří ji potřebují. Je také prostředím, kde se děti setkávají, navzájem se obohacují, mohou mezi sebou komunikovat a hrát hry. Někteří zde nacházejí první kamarády a dostávají se do skupiny tvořící společenství.

2.2 Druhy mateřských škol

Mimo klasické státní mateřské školy, mohou děti pro své předškolní vzdělávání navštěvovat také soukromé školky soukromé. Obliba soukromých a alternativních mateřských škol v posledních letech velmi stoupla. Za alternativní se považují i ty školy, které mají jiného zřizovatele než je stát, kraj či obec. Různé druhy škol se od sebe liší převážně v přístupu k dětem. Tady je několik příkladů netradičních mateřských škol.

2.2.1 Lesní mateřské školy

Podle Vošahlíkové (2012, s.12) lze základní charakteristiku lesních MŠ shrnout následovně:

„1. Celoroční pobyt venku za každého počasí.“

2. *Není špatné počasí, pouze špatné oblečení.*
3. *Zázemí má charakter příležitostně využívaného vyhřívatelného přístřeší.*
4. *Základní prostředí výchovy je zpravidla v lese.*
5. *Třídu tvoří optimálně 15 dětí a minimálně 2 dospělí.*
6. *Základem pro pobyt s dětmi venku je vzájemná důvěra.*
7. *Dobrá komunikace s komunitou a rodiči je zásadní.*
8. *Východiskem pro vzdělávací program je situace, spontánní hra a přímá zkušenost dětí.*
9. *Lesní mateřská škola rozvíjí děti všestranně v souladu s platným kurikulem pro předškolní vzdělávání.“*

Na univerzitě v Heidelbergu provedl v roce 2002 Petr Haefner (Haefner, 2002) výzkum, s cílem porovnat, zda děti, které prošly lesní mateřskou školou, prospívají v 1. ročníku základní školy stejně dobře, jako děti, které přišly z běžné mateřské školy. Výsledná data ukázala, že výsledky dětí z obou typů mateřských škol jsou srovnatelné.

2.2.2 Montessori

Zakladatelkou tohoto typu škol byla Italka Maria Montessori. Řadí se mezi nejvýznamnější postavy reformně-pedagogického hnutí. Pojetí mateřské školy v duchu Marie Montessori se od těch běžných liší tím, že je kladen důraz na volnou práci dětí bez disciplíny, která by dítě omezovala v jeho aktivitě a pohybu. Svobodová a Jůva (1995) zmiňují, že M. Montessori organizovala svá zařízení tak, aby pravidlem byla svoboda pohybu a jediným omezením se stalo respektování slušného chování.

Musil (2015, s.283) ve své publikaci vymezil několik hlavních rysů Montessoriovské školy:

- *Škola má pomoci lidské bytosti, aby dosáhla své nezávislosti. (M.M.)*
- *Učitelé musí mít úctu ke svobodě dítěte a neměli by zasahovat do činností dítěte.*
- *Každé dítě pracuje svým tempem.*
- *Dítě si může vybrat, čemu se bude věnovat.*
- *K výuce je nutné podnětné prostředí*
- *Tato škola má mnoho didaktického materiálu, hudebních nástrojů atd...*

2.2.3 Církevní mateřské školy

Církevní školy patří do jedné ze skupin alternativních škol, které jsou nestátní. V českém školství začaly být církevní školy zřizovány od listopadu 1989. Existovaly již od roku 1948, ale musely být zrušeny. (Průcha, 2012, s. 45-46)

V církevním časopisu *Oldin* (Arcibiskupství olomoucké, 2010, věstník č. 9, s. 6) se uvádí, že církev od dávných dob zakládala školy budované na harmonickém spojení víry, kultury a života. Církev má právo při plnění svého učitelského úřadu svobodně zakládat a řídit školy jakéhokoliv druhu a stupně, aby mohla nabídnout formaci v duchu evangelia. Křesťanská výchova má být dostupná všem křesťanům, kteří se novým zrozením z vody a Ducha Svatého - svatým křtem - stali Božími dětmi. Církevní školy nejsou jen pro věřící, ale jsou otevřeny pro všechny, kteří mají zájem o hodnoty, které se tu nabízejí.

2.3 Učitel mateřské školy

Obecně lze říct, že učitel je „*jeden z hlavních aktérů vzdělávacího procesu, profesně kvalifikovaný pedagogický pracovník, vykonávající učitelské povolání*“ (Průcha a kol., 2009, s. 326). Syslová (2017) ve své publikaci uvádí, že učitelská profese je spojována se vzdělávací a výchovnou činností dětí předškolního věku. Pedagog předává znalosti, dovednosti a návyky, podporuje a vede děti ke zdravému fyzickému a duševnímu rozvoji. Dále tvoří vzdělávací program třídy, který je postaven na individuálních zvláštностech dětí, a zvolenými činnostmi vede děti ke spolupráci a osvojování životních hodnot. Vykonávání učitelské profese vyžaduje široké spektrum profesních předpokladů, jako je schopnost práce v týmu, kritické hodnocení vlastní práce, práce s informacemi a školním/třídním vzdělávacím programem. (Šmelová, 2006)

Podle Stodůlkové a Zapletalové (2011, s. 159) učitel působí na žáky (v případě MŠ na děti) i svým příkladem. Čím je žák mladší, tím více se nechá ovlivnit. Učitel vychovává i tehdy, když nechce nebo si to neuvědomuje (reagováním na různé situace, intonací řeči, individuálním přístupem k žákům). Autorky dále uvádějí, že: „*Předpokladem úspěšné práce učitele je i autorita, kterou u žáků má.*“

2.3.1 Vlastnosti učitele v MŠ

*„Pokud má současná učitelka vést děti k samostatnosti, sebevědomí a sebejistotě, k používání vlastního rozumu, schopnosti dívat se kolem sebe, k tvořivému přemýšlení a jednání, k odvážnosti, zodpovědnosti a ochotě nejen přijímat, ale také dávat, k touze vzdělávat se a učit se všemu, pak musí mít kromě požadovaného vzdělání také odpovídající **charakterové, morální a volní vlastnosti**.“ Dále uvádí příklady již zmíněných vlastností.*

Charakterové a volní vlastnosti: pílě, obětavost, přímost,
spolehlivost, důslednost,
zodpovědnost, čestnost,
vytrvalost, skromnost

Morální vlastnosti: vztah k materiálním hodnotám
humanistický vztah k lidem
rozvinuté sociální citění
vztah k práci
smysl pro kolektiv a práci s kolegy

K dalším důležitým rysům pedagogovy osobnosti, které mají na děti velký vliv patří:

Pedagogický optimismus (důvěra ve výchovu), **tvořivost**, **pedagogický takt** (umění jednat se žáky), **pedagogické zaujetí** (aktivní pedagogův přístup k práci) a **pedagogické mistrovství** (učitel dosahuje výborných výchovně vzdělávacích výsledků, dbá na dodržování zásad duševní hygieny u sebe i u žáků). Stodůlková a Zapletalová (2011, s. 160)

V této kapitole jsme si řekli potřebné informace o mateřských školách k realizaci projektu. Kde bude projekt probíhat a specifika mateřských škol a jejich pedagogů už tedy známe. V následující kapitole si řekneme, pro jakou věkovou kategorii dětí z mateřských škol je projekt určen.

3 Účastníci projektu

Jako cílovou věkovou kategorií pro svůj projekt jsem zvolila děti předškolního věku. Tohle vývojové období má svá specifika jako každé jiné. V této kapitole se proto zaměřím právě na děti předškolního věku a na jejich vývoj, protože projekt je určen převážně pro děti ve věku 5-6 let, tedy pro předškoláky v mateřské škole.

3.1 Předškolní věk

Předškolní věk je v literatuře ohraničen třetím až šestým (sedmým) rokem života. Není ukončen fyzickým věkem, ale nástupem dítěte do školy. Děti v tomto věku samy o sobě vyhledávají společnost svých vrstevníků a díky tomu vznikají první přátelství (Matějček, 1996, s. 48).

Langmeier a kol. (1998) charakterizuje předškolní období jako věk hry. Ta je v této době nejdůležitější a převládající dětskou činností. Je to fyzická nebo duševní činnost a je vykonávána hlavně proto, že přináší uspokojení, je příjemná a dítě si při ní nevědomě procvičuje a zdokonaluje činnosti, které bude později využívat během celého života.

Bacus (2004) je toho názoru, že každé dítě je rozdílné a jedinečné. Žádné z dětí nemá stejnou povahu ani záliby a také vývoj každého dítěte probíhá různě. Některé děti jsou v něčem napřed, v něčem naopak pozadu, v některé oblasti svého vývoje mohou udělat najednou velký pokrok, v jiné oblasti vývoj naopak stagnuje nebo je utlumen. Tyto rozdíly ve vývoji dětí mohou být někdy i dost významné, ale ve většině případů na budoucí vývoj dítěte nemají velký vliv. Pro toto období je velmi důležité, aby dítě mělo citové zázemí plné lásky, respektu, bezpečí a péče, kde bude podporován jeho vývoj a naplňovány jeho potřeby.

3.1.1 Motorický vývoj

Suchá (2009) ve své publikaci poukazuje na to, že malé děti, jsou neustále v pohybu. Neustále pobíhají, lezou, hrají si, nevydrží chvíli v klidu. Pohyb je pro ně přirozený a samozřejmý. Je žádoucí, aby byl pohyb správně prováděný, aby si děti zautomatizovaly správné držení těla a budovaly správné pohybové stereotypy.

Podle Langmeiera a Krejčířové (1998, s. 85) tříleté dítě *„zakončilo důležitou etapu vývoje, v níž se naučilo chodit a pohybovat se už plně po způsobu dospělých: chodí i běhá po rovině*

stejně dobře jako po nerovném terénu, padá jen velmi zřídka, zvládá chůzi do schodů i ze schodů bez držení.“ Motorický vývoj se ale stále zdokonaluje, děti začínají být hbitější, zlepšuje se jim pohybová koordinace a jejich pohyby jsou elegantnější. Jejich zručnost se prolíná s větší samostatností, dokážou se samy obléknout a svléknout, najíst se či zajít na toaletu.

Řičan (2006, s. 119–121) uvádí, že ke konci období se zplošťuje trup, přibývá svalové tkáně, a naopak tuk mizí. Prodlužují se také končetiny a zmenšuje hlava v poměru k tělu. Jedním ze znaků školní zralosti je díky tomu tzv. „filipínská míra“, kdy dítě by si mělo přes vzpřímenou hlavu dosáhnout na ušní lalůček.

S rozvojem jemné motoriky souvisí rozvoj kresby od spontánního čarání (kolem dvou let), kdy je čára nebo kolečko mnohoznačné a často dítětem popisováno pokaždé jinak až ke schopnosti dobře napodobit základní tvary a spontánně malovat postavu člověka s postupným přibýváním detailů. Výtvarné projevy předškoláka jsou většinou značně kreativní, mezi pátým až sedmým rokem se jedná o stadium tak zvaného intelektuálního realismu. Dítě kreslí to, co zná a ví, kresbou vyjadřuje svůj vnitřní svět (Mertin & Gillernová, 2010).

3.1.2 Kognitivní vývoj

„Pozornost má v tomto období stále bezděčný charakter, je nestálá. Pozornost upoutají jen silné a pro dítě atraktivní podněty. Dítě je dosud málo schopné pozornost přenášet a rozdělovat. Je schopné se plně koncentrovat na zajímavou činnost. V průběhu tohoto období se již utváří a rozvíjí úmyslná pozornost.“ (Ilona Kopecká, 2011, s. 126)

Paměť předškolního dítěte má převážně charakter bezděčného zapamatování, je ovlivněna pozorováním zajímavých věcí, spojeným se silným citovým prožíváním. Přibližně od pěti let se začíná uplatňovat paměť záměrná, kdy si dítě chce určitou věc, předmět, prožitek úmyslně zapamatovat, podržet je v paměti a vybavit si je. (Bělinová & kol., 1980).

Kopecká (2011, s. 126) uvádí, že v **myšlení** dochází u předškolních dětí k výrazným kvalitativním změnám. Kolem čtvrtého roku věku dítěte se symbolické myšlení přeměňuje v myšlení názorové a intuitivní. Dítě začíná uvažovat v celostních pojmech. Jeho myšlení ještě není skutečně logické, některé závěry jsou zcela závislé na jeho názoru, na tom, co již dítě vnímalo. Myšlení dítěte je také silně ovlivněno představivostí a fantazií.

3.1.3 Emoční vývoj

Dle Vágnerové (2012) jsou emoční prožitky dětí předškolního věku velmi intenzivní a primárně se jedná o reakce na aktuální situaci dítěte spjatou s mírou uspokojování jeho potřeb.

Pro děti předškolního věku je zlomovým okamžikem vstup do mateřské školy, protože to většinou pro dítě bývá první pobyt v kolektivu. Při prvních dnech je častá separační úzkost, při které je velmi důležitá vhodná spolupráce mezi rodinou a učitelkami. Dítě navazuje nové kontakty a vznikají tak první přátelství, která však bývají mělká a trvají jen krátce. Přesto jsou pro dítě velmi důležitá. (Kopecká, 2011)

Langmeier a Krejčířová (2006) zase uvádí, že: „*Emoční prožitky dítěte předškolního věku se oproti batolecímu období stávají stabilnějšími, nicméně často přechází z jedné kvality do druhé – jsou vázány na momentální situaci. Zásadním posunem je, že v předškolním věku už dítě dokáže rozpoznat a dát najevo své preference – co má a nemá rádo.*“ Autoři dále tvrdí, že se předškolních dětí vyvíjí i sebehodnotící emoce vztažené k vlastnímu já (stud, vina, hrdost).

3.2 Hra

V literatuře najdeme velkou spoustu definic pro dětskou hru, většina autorů se ale shoduje na tom, že hra uspokojuje potřeby dítěte, a to nejen výsledkem hry, ale převážně jejím průběhem. Mimo to hra také rozvíjí dítě po mnoha stránkách.

„*Základní znaky hry uvedl již Komenský v 17. století, kdy za její součást považoval pohyb, vlastní rozhodnutí, družnost, závodění, řád, lehkost provozování hry a příjemný cíl, tj. duševní uvolnění.*“ (Suchánková, 2014, s. 7–10) Autorka dále uvádí, že v předškolním věku je hra pro děti velmi důležitá. Tvoří jednu ze základních činností tohoto období, a vede k seberealizaci a pomocí ní je rozvíjena celá osobnost dítěte. Není tedy náhodou že tahle vývojová etapa bývá označována jako „zlatý věk hry“.

Šulová (2004, s. 76-77) uvádí: „*Hra velmi souvisí s rozvojem motoriky, ale též s rozvojem kognitivních struktur. Její pestrost, spontánnost, zapojení dítěte, soustředění na ni závisí na mnoha činitelích předchozího i aktuálního vývoje. Na vztazích a atmosféře v rodině, na dostatku času, kdy si může dítě hrát, na herních „kamarádech“, kterými mohou být vrstevníci, zvířata, či jen skupina plyšových hraček.*“ Rozlišuje čtyři základní druhy her, které pak dále rozděluje. **Hry nepodmíněně reflexní (instinktivní)** – sem řadí hry experimentační (tahání,

chňapání), lokomoční (skákání, pobíhání), lovecké (honičky), agresivní a obranné (škádlení, hra na schovávanou), sexuální (dvoření, laskání) a sběratelské (sbírání kamínků). Druhou skupinou jsou **hry senzomotorické** – ty rozděluje na hry dotykové a haptivní (uchopování, olizování předmětů), motorické (házení, lezení na stromy), sluchové (bubnování, zvonění) a zrakové (hra s krasohledem). Další skupinou jsou **hry intelektuální**, které Šulová rozděluje na hry funkční (přelévání vody), námětové (na lékaře), napodobivé (mytí nádobí, vaření), fantastické (hovor s vymyšlenou osobou), konstruktivní (stavění z kostek), hlavolamné a skládací (skládání obrazců a rozhozených kostek) a kombinační (šachy). Posledním druhem jsou **hry kolektivní** a ty rozdělila na hry soutěživé (míčové hry), pospolité (hry na školu), rodinné (mateřské hry s panenkou) a hry stolní (karetní hry). To, jakému typu hry dává dítě přednost, může ukazovat, jaké má další vývojové předpoklady, proto by mělo mít možnost hrát si kdykoliv a podle vlastního uvážení.

Stejně tak, jak bychom měli znát specifika účastníků projektu, je důležité dobře znát i historii místa, na které bude celý projekt zaměřen. V našem případě je to zámek Plumlov a další historická místa v Plumlově a jeho nejbližším okolí. V další kapitole se proto zaměříme na tato místa a řekneme si něco k jejich historii, ale i současnému stavu a pořádaným akcím.

4 Plumlov a jeho nejbližší okolí

Město Plumlov a jeho okolí jsem si do svého projektu vybrala hlavně z toho důvodu, že jsem zde vyrostla a je to pro mě tedy srdcová záležitost. V této kapitole bych vás ráda seznámila s historií města a jeho okolních obcí a potom především s dominantou Plumlova, kterou je plumlovský zámek.

Plumlov leží v kopcovitém terénu na rozhraní Drahanské vrchoviny a Hané v nadmořské výšce 290 až 340 m/m. Od okresního města Prostějov je Plumlov vzdálený asi 8 km. V Plumlově žije 2300 stálých obyvatel a skládá se ze čtyř místních částí – Plumlov, Soběsuky, Žárovice, Hamry. (Oficiální stránky města Plumlov [online], 2023)

4.1 Historie města Plumlov

Původ města Plumlov spadá do konce 13. stol. Jeho historie je spjatá převážně s panstvím šlechtických rodů a to pánů z Kravař, Lichtenštejna a Pernštejna.

První osídlení vzniklo v podhradí hradu, který byl vybudován kolem roku 1270 v době kolonizačního úsilí krále Přemysla Otakara II. Držitelem hradu byl nemanželský syn Přemysla Otakara II. a Anežky z Kueringu, Mikuláš, vévoda Opavský. Další, kdo významně zasáhl do historie Plumlova byl rod pánů z Kravař. Už při prodeji panství Janem Lucemburským v roce 1322 Vokovi z Kravař je první zmínka o existujícím podhradí. Další zmínka je z 23. února 1347, kdy majitel panství Petr z Rožmberka, který dědil po Jindřichovi I. z Kravař, předává panství Benešovi II. z Kravař. (Město Plumlov, 2023)

Rod Kravařů panství vlastnil až do roku 1466, kdy rod vymřel po meči a jejich majetek byl rozdělen mezi dcery posledního mužského dědice Jiřího z Kravař. Panství zdědila dcera Johanka a její manžel Heralt z Kunštátu. Heralt byl poměrně činný a mimo jiné vybudoval kolem Plumlova několik rybníků, mezi ně patří i známý podhradský rybník, který se nachází pod zámek a vlévá se do přehrady. (Plumlov: hrad-zámek západně od Prostějova, 2013; Text průvodce – zámek Plumlov, 2022)

V roce 1496 panství koupil Vilém z Pernštejna a tento rod pak hrad i Plumlov spravovali dalších sto let. Během jejich vlády vznikl na Plumlově pivovar, pila, a především kostel Nejsvětější trojice v roce 1555. Poslední Pernštejn Jan poté zadlužené panství prodal Karlu z Lichtenštejna. Následovala třicetiletá válka. (Michálek, 2013)

V roce 1828 Plumlov postihl velký požár, který velice poškodil kostel i tehdejší školu. Roku 1850 byl na Plumlovském zámku zřízen okresní soud a již v roce 1879 vzniká sbor dobrovolných hasičů. V roce 1914 je zahájena stavba školy, která plní svoji funkci do dnešních dní. V roce 1931 na základě pozemkové reformy zámek přechází do vlastnictví Státního pozemkového úřadu. Ve 20. století se v Plumlově postupně budují obchody, nový vodovod, plynovod, mateřské školy, zdravotní středisko, domov důchodců a mnohé další. (Plumlov: hrad-zámek západně od Prostějova, 2013; Text průvodce – zámek Plumlov, 2022)

4.2 Historie hradu

Na skalnatém návrší na nádvoří dnešního zámku byl koncem 13. století vybudován nevelký hrad. „*Tak jako u většiny panských sídel předcházela dnešnímu zámku hrad, který dal jako středisko nově kolonizované oblasti na skále nad říčkou Hloučelou kolem roku 1270 král Přemysl Otakar II. Později se stal jeho majitelem nemanželský syn Přemysla Anežky z Kuenringu Mikuláš, vévoda opavský,*“ (David, Soukup, 2013, s.152)

V roce 1311 král Jan Lucemburský kupuje od Mikuláše I. hrad a panství Plumlov za 1800 kop grošů a je jeho držitelem až do roku 1322, kdy ho za 2 200 kop grošů přenechává Vokovi I. z Kravař, který jej drží až do roku 1328, kdy umírá jako jeden z nejbohatších moravských velmožů. Plumlov po něm zdědil jeho vnuk Jindřich I. z Kravař, který se trvale usadil na plumlovském hradě a přijal přídomek "z Plumlova". Po jeho smrti v roce 1344, dle rodinných úmluv mezi Kravaři a Rožmberky dědil Plumlov Petr I. z Rožmberka. Poněvadž panství bylo příliš vzdáleno, daroval ho svému sestřenci Beneši II. z Kravař, bratrovi zemřelého Jindřicha I, v roce 1347. Ten se snažil rozšířit panství a pokračoval v dobré hospodářské politice svého děda až do své smrti v roce 1375. Beneš V. z Kravař, ale umírá v roce 1417 a jediným držitelem zůstává Jindřich III. Dalším majitelem se stává Petr II. strážnický, který byl moravským hejtmanem v letech 1417 - 1420 a 1422 - 1424. Držel panství až do své smrti v roce 1434. Po něm nastupuje poslední mužský potomek rodu Jiří z Kravař a jeho úmrtím v roce 1466 vymírají Kravařové po meči a rozsáhlý rodový majetek je rozdělen mezi Jiřího čtyři dcery. Plumlovské panství připadlo Johance, provdané za Heralta z Kunštátu. Dcera Lidmila se v roce 1491 provdala za Vratislava z Pernštejna. V roce 1494 umírá Heralt z Kunštátu a v roce 1495 umírá Johanka z Kravař a hrad se na sto let dostává do rukou Pernštejnů. Ale už v roce 1496 umírá jak Lidmila z Kunštátu, tak zanedlouho po ní Vratislav z Pernštejna a panství přechází do držení jeho bratra Viléma, nejvyššího hofmistra Království Českého, a to až do jeho smrti v roce 1521. (město Plumlov, 2023)

V rukách Pernštejnů začalo plumlovské panství vzkvétat. Podle autorů Petra Davida a Vladimíra Soukupa (2013) tu pak Pernštejnové vládli téměř sto let. Hrad na začátku 16. století přestavěli na pohodlnější renesanční sídlo a z právního hlediska byl přejmenován na zámek. Nikdy se tu však nezabydleli.

Díky moravskému zemskému hejtmanovi Janu z Pernštejna a jeho zálibě ve válečných taženích a bujarých oslavách, se panství i celý rod potýkal s velkými finančními problémy a z tohoto důvodu je Plumlov roku 1590 prodán Lichtenštejnům, kteří začali s nejnnutnějšími opravami (Město Plumlov, 2023).

Během třicetileté války prošel hrad dvěma zatěžkávacími zkouškami. První z nich v roce 1619, kdy hrad obsadilo a vyplnilo stavovské vojsko. Druhou zkouškou bylo dobývání Plumlova Švédy v roce 1643. Švédové si odtud pak odnesly řadu cenností, které si sem uložili měšťané, ale i církve z širokého okolí. Při odchodu pak pobořily hradby a vše, co jim přišlo do cesty. Hrad byl pak provizorně opraven, aby sloužil jako byty pro úředníky a zdejšího purkrabího. (David, Soukup, 2013)

V roce 1801 poskytla Plumlov velká vichřice, která poškodila jak městečko, tak i hrad a nový zámek, který už tu v té době stál. Tehdejší majitel Alois z Lichtenštejna neměl finance na opravu hradu i nového zámku. Nechal se přemluvit úředníky k tomu, aby hrad nechal zbořit. (Michálek, 2013) Dodnes můžeme zbytky starého hradu vidět na nádvoří zámku.

4.3 Historie zámku

Plumlovský zámek nechal v letech 1680-1690 vybudovat tehdejší majitel Jan Adam Lichtenštejna. Jan Adam chtěl nejprve nechat opravit starý hrad, ale nechal se přemluvit svým otcem Karlem Eusebiem, který chtěl vybudovat největší a nejkrásnější sídlo na celé Moravě, které by poukazovalo na bohatost jejich rodu. Projektantem stavby byl samotný Karel Eusebius. Zámek měl mít čtyři křídla ve čtvercovém půdorysu, dvě patra a bohatě zdobenou fasádu. (Michálek, 2013)

Autoři Petr David a Vladimír Soukup (2013, s.153) ve své publikaci uvádí: „*Ukázalo se však, že Lichtenštejnové přecenily síly i možnosti rodinné pokladny. Mezi otcem projektantem a synem-stavebníkem propukaly spory, které vyústily ve vážnou roztržku. Začaly docházet finanční prostředky, bylo i málo pracovních sil, a tak byly po smrti Karla Eusebia roku 1685 práce zastaveny a k jejich obnově již nikdy nedošlo – majitelé ztratili o zámek zájem. Dokončit se tak podařilo pouze jedno ze čtyř plánovaných křídel,*“

Zámek zůstal neobydlen a nebyl ani vybaven žádným nábytkem. Teprve v roce 1692, když se kníže Jan Adam konečně rozhodl shlédnout dokončenou stavbu, byly narychlo zařízeny 4 pokoje, ve kterých pak Lichtenštejnové při svých řídkých a krátkých návštěvách panství přespávali. V mezipatrech sídlili panští úředníci a nejvyšší patro, které bylo ještě bez oken a dveří zůstalo nedokončeno. (Oficiální stránky zámku Plumlov [online], 2022)

Od roku 1850 fungovalo celé přízemí zámku jako okresní soud, z toho důvodu bylo v přízemí zámku vybudované vězení o pěti celách. Vyšší obytná patra byly využívány jako byty a kanceláře úředníků. V roce 1931 byl zámek na základě první pozemkové reformy Lichtenštejnům odebrán a přešel do Státního pozemkového úřadu. V 50. letech, byl ve sklepech zámku v tajnosti vybudován betonový kryt brněnského státního okruhu. (Plumlov: hrad-zámek západně od Prostějova, 2013; Text průvodce – zámek Plumlov, 2022)

V roce 1994 se zámek stal majetkem města Plumlov a začali nejnnutnější opravy. Kromě oprav byly zbourány příčné zdi, které sloužily na rozdělení velkých sálů v době, kdy v zámku byly kanceláře a byty úředníků. Zámek tak dostal ve vnitřních prostorech původní podobu. Od roku 1958 je zámek Plumlov kulturní památkou. (Plumlov: hrad-zámek západně od Prostějova, 2013; Text průvodce – zámek Plumlov, 2022)

4.4 Zámek Plumlov v současnosti

V současné době je zámek majetkem města Plumlov a je ve správě Klubového zařízení. Nově (listopad 2022) se zámek Plumlov stal národní kulturní památkou a měl by tak dosáhnout na potřebné dotace. Kastelánem zámku je pan Pavel Zástěra. Veřejnosti je zámek přístupný od roku 2002. Nejdříve se jednalo jen o pár místností v přízemí a baštu. Nyní je budovu možné projít od sklepení až na půdu v rámci tří prohlídkových okruhů a speciálních akcí.

V první prohlídkové trase se návštěvníci podívají do třech pater zámku, kde si poslechnou výklad o historii bývalého hradu i zámku, podívají se do jednotlivých místností, kde jsou nejrůznější exponáty, např. zbraně, historické šaty a desítky obrazů. Tato trasa trvá zhruba hodinu. Druhý okruh je věnován především dětem. Průvodce je provede zámeckým sklepením, které má dvě patra. Ve sklepení jsou stálé expozice a každá znázorňuje nějakou pověst o Plumlově, se kterou je průvodce seznámí. Druhá trasa je kratší než ta historická a trvá asi půl hodiny. Třetí a poslední trasa, kterou zámek nabízí zavede návštěvníky do nejvyšších nedokončených pater, na zámeckou půdu a do vězení v přízemí. Prohlídka je mírně náročná.

Část hospodářských budov plumlovského zámku je pronajímána a slouží ke komerčním účelům. Najdeme zde Obchůdek pro radost, Kamenný sál či zámeckou kavárnu (Oficiální stránky zámku Plumlov [online], 2023)

4.4.1 Akce pořádané na zámku Plumlov

Během celého roku se na zámku koná zhruba čtyřicet malých i velkých kulturních akcí. Jedná se převážně o speciální prohlídky, šermířské akce, divadelní představení, koncerty, módní přehlídky, ukázky vojenské historie, vernisáže a další zajímavé akce.

Mezi stálé akce patří převážně speciální prohlídky. Prvními z nich bývají pohádkové prohlídky, které se konají na jaře a na podzim. Prohlídky jsou pro malé i velké. Návštěvníci prochází zámek, v jehož místnostech se odehrávají scény z nejrůznějších českých pohádek.

V létě bývají na programu noční prohlídky, kdy návštěvníci chodí svíčkami osvíceným zámek, protože, jak název napovídá, se odehrávají od 20:00 většinou až do samé půlnoci. Noční prohlídky jsou na stejném principu jako pohádkové prohlídky, jen místo pohádek se podíváme do historie hradu a zámku opět díky hraným scénkám.

Poslední akcí roku bývají adventní prohlídky, kdy je zámek krásně vyzdobený a nasvícený svíčkami. Při těchto prohlídkách na návštěvníky dýchne vánoční atmosféra, dozvedí se něco o starých vánočních zvycích a tradicích. Všechny tři výše zmíněné akce se uskutečňují díky skupině dobrovolníků a ochotnických herců. (Oficiální stránky zámku Plumlov [online], 2023)

V případě, že jsme se seznámili s pojmem projektová výuka, místem, kde bude probíhat, věkovou kategorií, pro kterou je určen i s místem, o kterém projekt bude, je čas na praktickou část mé práce, ve které jsem připravila program týdenního projektu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 Edukační projekt

Praktickou část mé bakalářské práce věnuji kvalitativnímu zaměření, jehož hlavní výzkumnou metodou bylo vytvoření edukačního projektu. Projekt je pouze návrhem do praxe a nebyl realizován.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je vytvořit týdenní projekt pro děti předškolního věku, ve kterém se formou her a aktivit dozví o historii města Plumlov a jeho nejbližšího okolí, a především s historií plumlovského zámku. Dílčí cíle představují cíle jednotlivých aktivit. Projekt je určen primárně pro MŠ Plumlov, ale využít jej mohou i mateřské školy z okolí. Celý projekt bude trvat týden. Program je vytvořen tak, aby nenarušil chod a režim mateřské školy a bude probíhat jen do oběda s ohledem na to, že po obědě odchází velká část dětí domů. Děti se celý týden formou zábavných her, výtvarných aktivit a činností budou dozvídat o historii svého města a vyvrcholením celého projektu bude návštěva zámku Plumlov s překvapením v podobě hledání pokladu.

5.1 Den 1. – pondělí – „Jak Plumlov vypadal za našich prababiček“

Celým týden (s výjimkou návštěvy zámku) bude děti provázet učitelka. Aby byl projekt pro děti atraktivnější, každý den může mít nějaký tematický kostým. V pondělí paní učitelka přivítá děti v kostýmu staré babičky, která jim bude vyprávět, jak to v Plumlově vypadalo, když byla ona malá.

Obecný cíl dne:	Děti se dozvědí něco z historie Plumlova
Dílčí cíle:	Děti poznají místa v Plumlově podle obrázků Vyjmenují, co dřív ve městě bylo Zvládnou popsat, co vyráběla starodávná řemesla Dokážou zatlouct dětské hřebíčky kladívkem Budou dodržovat pravidla her Budou dodržovat pravidla bezpečného chování na procházce Dokážou se zorientovat při procházce
Úkoly:	Poskládejte puzzle a poznejte co je na obrázku Poslouchejte pohádku

	<p>Zkuste se zdravít jako lidé dříve</p> <p>Zahrajte si hru na ševce</p> <p>Zatlučte hřebíky do podkovy</p> <p>Poznejte místo na obrázku</p>
Výchovné možnosti aktivit:	Děti dodržují pravidla a společně si při hrách pomáhají. Respektují jeden druhého.
Časový plán dne:	<p>6:30 – 7:00</p> <p>Scházení dětí</p> <p>7:00 – 8:00</p> <p>Ranní hry, volné činnosti dětí, omalovánky, pracovní list – „Švadlenčiny šaty“, didaktická hra „zatloukání (kování podkovy)</p> <p>8:00-8:30</p> <p>Komunitní kruh – Poslech motivační pohádky o vzniku Plumlova</p> <p>Rozbor pohádky</p> <p>Pohybová hra – Jak se dřív zdravilo</p> <p>Zdrav. cviky – Rozcvička celého těla</p> <p>8:30 – 9:00</p> <p>Hygiena, svačina</p> <p>9:00 – 9:30</p> <p>Komunitní kruh – Jak vypadal Plumlov za našich babiček? Co tu všechno dřív bylo? (palírna, pivovar, mlýn, kovárna, švec)</p> <p>Co jsou jednotlivá povolání a co byla jejich práce?</p> <p>Pohybová hra – Na ševce</p> <p>9:30 – 11:30</p> <p>Pobyt venku – procházka po Plumlově – hledání míst podle starých fotografií, hry na ŠZ</p> <p>11:30 – 12:15</p>

	Hygiena, oběd, příprava na odpolední odpočinek
Metodické poznámky:	V případě deště nelze realizovat procházku s poznáváním míst podle fotografie – náhradní řešení: Prohlížení fotografií ve třídě a hádání, kde se dané místo nachází

5.1.1 Popis činností

1. Na kováře

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, soustředěnost

Metody: Metody praktické

Prostředí: Ve třídě u stolečku

Časová náročnost: 10 minut

Pomůcky: Didaktická hračka – „Zatloukání“, šablona podkovy (Příloha č.1)

Motivace: „Děti, víte, co dělá kovář? Vyzkoušejte si jednu z jeho prací, kterou je také kování koňských podkov“

Metodický postup: Děti si na podložku pro zatloukání dají papírovou podkovu (Příloha č. 1) a budou se snažit zatlouct hřebíčky tam, kde jsou vyznačené dírky.

Zdroj: Vlastní

2. Komunitní kruh – motivační pohádka

Cíl: Naslouchání, porozumění textu, schopnost převyprávět příběh

Metoda: Metody slovní

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 5-10 minut

Pomůcky: Vytisknutá pohádka (Příloha č.2)

Motivace: Motivační příběh „Vznik Plumlova“

Metodický postup: Na začátek komunitního kruhu se s dětmi přivítáme a řekneme si plán dne. Děti sedí v kruhu a poslouchají příběh o vzniku Plumlova. (Příloha č.2) Po dočtení se učitelka dětí ptá na otázky k příběhu (někdo může příběh v rychlosti převyprávět). Doplňující otázky: Vzpomeneš si v kolikátém století byl asi Plumlov založen? Který rybník byl založen jako první? Co zde všechno bylo?

Zdroj: Vlastní

3. Hra – Jak se dřív lidé zdravili?

Cíl: Správné opakování pohybu, pohyb, komunikace

Metody: Metody praktické

Prostředí: Herna, hřiště

Časová náročnost: 5-10 minut

Pomůcky: Klavír (CD s písničkou)

Motivace: „Dříve si lidé neplácali nebo se neobjímali na pozdrav tak, jako se to dělá dnes. Ukážeme si, jak se zdravili pánové a jak dámy.“

Metodický postup: Ukážeme dětem, jak se lidé dříve zdravili (pánové smekali kloboukem, dámy dělaly pukrle) Děti se pohybují po herně podle rytmu klavíru (libovolná melodie) a když přestane hrát hudba, najdou si nejbližšího kamaráda a s tím se pozdraví (holčičky pukrle, kluci naznačí smeknutí kloboukem). Rytmus libovolně měníme. Děti se musí pokusit pozdravit co nejvíce kamarádů.

Zdroj: Vlastní

4. Komunitní kruh – Jak vypadal Plumlov za našich babiček

Cíl: Naslouchání, vedení dialogu

Metody: Metody slovní

Prostředí: Herna, třída

Časová náročnost: 5–10 minut

Pomůcky: Vytisknuté historické fotografie (Příloha č.3)

Motivace: Řízený rozhovor

Metodický postup: Děti sedí v kruhu, snaží se vzpomenout na to, co v Plumlově dříve bylo a dnes už to zde nenajdeme (předchozí K.K.) Ukážeme dětem fotografie (Příloha č.3), snaží se uhodnout, kde se budovy na obrázcích dříve nacházely.

Zdroj: Vlastní

5. Hra na ševce

Cíl: Vzájemná spolupráce, pohyb, zapamatování krátké básničky

Metody: Metody praktické

Prostředí: Herna, hřiště

Časová náročnost: 5-10 minut

Pomůcky: Žádné

Motivace: „Dalším povoláním a obchodem, který byl v minulosti v Plumlově bylo ševcovství. Zahrajeme si hru, ve které se proměníte na látku a jehlu.“

Metodický postup: Děti se v kruhu chytanou za ruce (vytvoří látku), vzpaží (udělají brány) a jedno dítě (jehla) se jimi proplétá a u toho říká krátkou básničku: „Šiju, šiju košilku, ušiju ji za chvíli. Pak ušiju kabátek ..... na svátek. (doplníme jméno jednoho kamaráda) Ten, čí jméno zaznělo, chytne dítě (jehlu) za ruku a z jehly se stává nit, která chodí za jehlou. Potom se proplétají společně. Opakujeme do té doby, dokud se půjde protáhnout mezi dětmi.

Zdroj: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/PNE/12663/TEN-DELA-TO-A-TEN-ZAS-TOHLE>.

5.2 Den 2. – úterý – „Jak vypadá Plumlov dnes“

Obecný cíl dne:	Vědět, co najdeme v Plumlově v současnosti
-----------------	--

Dílčí cíle:	<p>Děti si vykreslí erb Plumlova</p> <p>Budou respektovat pravidla her</p> <p>Budou ohleduplní vůči kamarádům</p> <p>Naučí se, co najdeme v Plumlově</p> <p>Poznají plumlovský erb</p> <p>Vyrobí si mapu</p> <p>Zvládnou se orientovat po městě</p>
Úkoly:	<p>Vykreslete si plumlovský erb</p> <p>Vypracujte pracovní list</p> <p>Podívejte se na krátký film</p> <p>Řekněte mi, co v Plumlově najdeme</p> <p>Poznejte, který erb patří Plumlovu</p> <p>Zahrajte si hru</p> <p>Spolupracujte s kamarády při výrobě mapy</p> <p>Nalepte fotografie do mapy</p> <p>Zkuste jít podle mapy</p>
Výchovné možnosti aktivit:	<p>Děti dodržují pravidla a společně si při hrách pomáhají. Respektují jeden druhého. Spolupracují při tvorbě společné mapy.</p>
Časový plán dne:	<p>6:30 – 7:00</p> <p>Scházení dětí</p> <p>7:00 – 8:00</p> <p>Ranní hry, volné činnosti dětí, omalovánky – erb Plumlova, pracovní list – „Kde bydlíme“</p> <p>8:00-8:30</p> <p>Komunitní kruh – Krátké video o Plumlově a jeho částech</p> <p>Rozbor videa – Co najdeme v Plumlově dnes?</p> <p>Pohybová hra – „Procházka po Plumlově“</p> <p>Zdrav. cviky – „Tichá rozcvička“</p> <p>8:30 – 9:00</p> <p>Hygiena, svačina</p>

	<p>9:00 – 9:30</p> <p>Komunitní kruh – Ukázka mapy Plumlova, zorientování se v mapě – kde je školka, škola ...</p> <p>Zakreslení trasy, kudy půjdeme na procházku</p> <p>Pracovní činnosti – Nalepování „záchytných bodů“ do mapy</p> <p>9:30 – 11:30</p> <p>Pobyt venku – procházka po Plumlově – orientace v mapě</p> <p>11:30 – 12:15</p> <p>Hygiena, oběd, příprava na odpolední odpočinek</p>
Metodické poznámky:	V případě deště nelze realizovat procházku podle mapy.

5.2.1 Popis činností

1. Komunitní kruh – Video o Plumlově a jeho částech

Cíl: Udržení pozornosti, porozumění viděného, komunikace

Metody: Metody slovní, metody názorné

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 10–15 minut

Pomůcky: Notebook (dataprojektor), reпрáky, video (dostupné na webových stránkách města Plumlov)

Motivace: Motivační video

Metodický postup: S dětmi se nejdříve v kruhu přivítáme, zeptáme se jich, o čem jsme mluvili včera a řekneme jim, co nás čeká dnes. Potom pustíme dětem video o Plumlově a jeho okolních vesnicích. Následně se děti ptáme na otázky k videu: „Jaké obce patří k Plumlovu, co najdeme v Plumlově dnes, Co máme v Plumlově dnes, ale v minulosti to zde nebylo?“

Zdroj: Vlastní

2. Pohybová hra – „Procházka po Plumlově“

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace, soustředěnost

Metody: Metody praktické

Prostředí: Herna, hřiště

Časová náročnost: 5–10 minut

Pomůcky: Fotografie míst a budov v Plumlově (Příloha č.4), bubínek

Motivace: „Děti, znáte dobře Plumlov? Teď si zkusíme, jestli víte, kde se co nachází.“

Metodický postup: Po herně (hřišti) rozmístíme fotografie míst z Plumlova (Příloha č.4). Děti do rytmu bubínku chodí mezi fotografiemi. Po chvíli přestane učitelka hrát a řekne Jdeme do... a řekne název jednoho místa (např.: Jdeme do školy, školky, obchodu...). Děti musí najít daný obrázek a stoupnout si k němu. Lze modifikovat například tak, že děti rozdělujeme do „skupinek“ např.: Všichni kluci jdou ..., všechny holky jdou..., všichni se žlutým tričkem jdou..., atd.

Zdroj: Vlastní

3. Komunitní kruh – Zakreslování do mapy

Cíl: Orientace v mapě, naslouchání, porozumění, spolupráce

Metody: Metody slovní

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 10–15 minut

Pomůcky: Mapa Plumlova (Příloha č.5), Fix

Motivace: „Na videu jste viděli, co všechno tady v Plumlově najdeme. Teď si ta místa ukážeme na mapě a zkusíme si naplánovat cestu, kterou půjdeme na procházku.“

Metodický postup: Děti sedí v kruhu a učitelka dá doprostřed mapu Plumlova. Společně si ukazují, kde co najdou a snaží se v mapě zorientovat. Pomocí fixu si po společné domluvě zaznačí trasu, podle které půjdou na procházce.

Zdroj: Vlastní

4. Společný výrobek – „Obrázková mapa“

Cíl: Orientace v mapě, jemná motorika, spolupráce

Metody: Metody praktické

Prostředí: Ve třídě u stolečků

Časová náročnost: 15-20 minut

Pomůcky: Papírová mapa, lepidlo, zmenšené obrázky míst v Plumlově (Příloha č. 4)

Motivace: „Už víme, kde co v Plumlově najdeme. Teď si do mapy nalepíme fotky daných míst, aby se nám v ní lépe orientovalo.“

Metodický postup: Paní učitelka si děti postupně volá ke stolečku, každý si vybere jeden obrázek s místem/budovou. Dítě se snaží podle mapy zorientovat, kde se asi dané místo/budova nachází. Pokud neví, učitelka mu poradí. Dítě následně nalepí obrázek do mapy. Vznikne nám obrázková mapa, podle které se bude dětem lépe orientovat.

Zdroj: Vlastní

5.3 Den 3. - středa – „Kdysi tu stál hrad“

Obecný cíl dne:	Dozvědět se informace o historii bývalého plumlovského hradu.
Dílčí cíle:	Zvládnou postavit složitější stavbu z kostek Děti zvládnou naslouchat a porozumět poslechnutému textu Budou spolupracovat s kamarády Budou respektovat pravidla hry Budou se snažit vést dialog Budou rozvíjet jemnou motoriku Vyrobí si hrad
Úkoly:	Postavte si hrad z kostek Vykreslete si omalovánku Poslechněte si pověst Postavte společně velký hrad Zahrajte si hru Zahrajte si na služebnou z pověsti Vyroberte si hrad
Výchovné možnosti aktivit:	Děti budou spolupracovat při hrách. Budou ohleduplní vůči ostatním kamarádům a nebudou si bourat stavby z kostek.

Časový plán dne:	<p>6:30 – 7:00 Scházení dětí</p> <p>7:00 – 8:00 Ranní hry, volné činnosti dětí, omalovánky, pracovní list – „Dokresli, co hradu chybí“, stavba hradů z kostek, bludiště – cesta k hradu</p> <p>8:00-8:30 Komunitní kruh – Pověst o zkamenělé paní Rozbor pověsti, jak vypadal starý hrad (obrázky hradu), Společná stavba hradu z velkých kostek, Pohybová hra – „Všichni do hradu“</p> <p>8:30 – 9:00 Hygiena, svačina</p> <p>9:00 – 9:30 Komunitní kruh – Řízený rozhovor o pověsti (Zkamenělá paní) – Co měla služebná za úkol? Hra – „Na služebnou“ Výtvarná činnost – Hrad z novinového papíru</p> <p>9:30 – 11:30 Pobyt venku – procházka po Plumlově, hry na ŠZ</p> <p>11:30 – 12:15 Hygiena, oběd, příprava na odpolední odpočinek</p>
Metodické poznámky:	Je důležité zajistit dostatek starých novin na výrobu hradu.

5.3.1 Popis činností

1. Komunitní kruh – Pověst o zkamenělé paní

Cíl: Naslouchání, porozumění poslechnutého, komunikace

Metody: Metody slovní

Prostředí: Herna, třída

Časová náročnost: 5-10 minut

Pomůcky: Vytisknutá pověst (Příloha č.6), obrázky starého hradu

Motivace: Motivační příběh – „Pověst o zkamenělé paní“

Metodický postup: Nejdříve se s dětmi v kruhu přivítáme a řekneme si, o čem jsme si včera povídali a co jsme dělali. Potom dětem povíme, co budeme dělat dnes. Přečteme dětem pověst o starém hradu, která se jmenuje „Zkamenělá paní“ (Příloha č.6). Pověst si společně rozebereme a ptáme se dětí na doplňující otázky.

Zdroj: Vlastní

2. Stavba hradu

Cíl: Hrubá motorika, spolupráce, rozvoj tvořivosti a fantazie

Metody: Metody praktické

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 10–15 minut

Pomůcky: Obrázek starého plumlovského hradu (Příloha č.7), velké molitanové/kartonové kostky

Motivace: „Bohužel starý hrad už v Plumlově nevidíme, jen jeho zbytky. Nám to ale nevadí, protože si zkusíme postavit vlastní hrad.“

Metodický postup: Nejdříve dětem ukážeme obrázek, jak vypadal starý plumlovský hrad (Příloha č.7), a potom jim dáme za úkol postavit společně podobný z velkých molitanových/kartonových kostek. Hrad by měl být dost velký, aby se tam vlezly všechny děti.

Zdroj: Vlastní

3. Pohybová hra – „Všichni do hradu“

Cíl: Hrubá motorika, koordinace, spolupráce

Metody: Metody praktické

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 5-10 minut

Pomůcky: Postavený hrad

Motivace: „Když už nám hrad stojí, zahrajeme si společně hru „Všichni do hradu“.

Metodický postup: Určíme jedno dítě, které bude „hlídač“ a druhé dítě, které bude „loupežník“. Loupežník je schovaný za hradem a hlídač ho musí hlídat. Ostatní děti se volně pohybují v prostorách před hradem. Jakmile loupežník vykoukne z poza hradu, hlídač zakřičí „Všichni do hradu“ a to je signál pro loupežníka, že může začít chytat děti. Děti se mohou zachránit tak, že se rychle schovají do hradu. Koho loupežník chytne, stává se taky loupežníkem a hra pokračuje.

Zdroj: Vlastní

4. Hra na služebnou

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, spolupráce

Metody: Metody praktické

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 10-15 minut

Pomůcky: Postavený hrad, stužky/provázky

Motivace: „Vzpomínáte si jaký krutý úkol dala paní své služebné? My teď služebné pomůžeme a vyrobíme jí tak dlouhou stužku, aby ní šel omotat celý hrad.“

Metodický postup: Nejdříve se děti zeptáme, jaký těžký úkol dala v pověsti zlá paní své služebné (ušít stužku tak dlouhou, aby omotala celý hrad). Děti budou mít stejný úkol jako služebná. Rozdáme jim stužky/provázky a děti budou muset spolupracovat a svázat je k sobě tak, aby vznikla co nejdelší stužka. Vyzkouší, jestli s ní jde omotat celý jejich postavený hrad. Pokud ne, v činnosti pokračují do té doby, než se jim to povede, nebo než dojdou stužky/provázky.

Zdroj: Vlastní

5. Výtvarná činnost – Hrad z novinového papíru

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, fantazie a tvořivost

Metody: Metody praktické

Prostředí: Ve třídě u stolečků

Časová náročnost: 15-20 minut

Pomůcky: Nůžky, lepidla, novinový papír, barevné papíry, čtvrtky A4

Motivace: „Postavený hrad z kostek už máme, a teď si ho vyrobíme z papíru.“

Metodický postup: Každému rozdáme čtvrtku papíru a doprostřed stolečků dáme dostatek materiálu k vyrábění (papíry, lepidla, nůžky). Děti si z novinového papíru vystříhají části hradu podle jejich fantazie. Vše nalepí na bílou čtvrtku a libovolně si hrad dozdobí (barevné papíry) a kdo bude chtít, může si k hradu něco přikreslit, např.: prince, princeznu atd. Až budou výrobky hotové společně si je všechny prohlédneme a děti své hrady popíší.

Zdroj: Pinterest

5.4 Den 4. – čtvrtek – „Jak to bylo se zámekem“

Obecný cíl dne:	Dozvědět se něco z historie zámku Plumlov
Dílčí cíle:	Zvládnout vystříhnout korunu Děti zvládnou naslouchat a porozumět poslechnutému Zvládnout vést dialog a odpovídat na otázky Dodržovat pravidla hry Pohybovat se do rytmu hudby Spolupracovat s kamarádem
Úkoly:	Vystříhnete a vykreslete si papírovou korunu Poslouchejte pověst o vzniku zámku Odpovídejte na otázky Cvičte podle zadání Zkuste si, jaké to bylo tahat těžké kameny při stavbě zámku Zahrajte si na prince a princeznu na bále

Výchovné možnosti aktivit:	Děti se učí pozorně naslouchat a reprodukovat poslechnutý příběh. Snaží se spolupracovat. Jsou ohleduplní ke kamarádům.
Časový plán dne:	<p>6:30 – 7:00 Scházení dětí</p> <p>7:00 – 8:00 Ranní hry, volné činnosti dětí, omalovánky, pracovní list – „Spočítej koruny“, Výroba papírové koruny</p> <p>8:00-8:30 Komunitní kruh – Pověst o stavbě zámku Rozbor pověsti, tematická rozcvička s molitanovými/kartonovými kostkami, pohybová hra – Stavba zámku</p> <p>8:30 – 9:00 Hygiena, svačina</p> <p>9:00 – 9:30 „Módní přehlídka princů a princezen“, hra „královský bál“</p> <p>9:30 – 11:30 Pobyt venku – procházka po Plumlově, hry na ŠZ</p> <p>11:30 – 12:15 Hygiena, oběd, příprava na odpolední odpočinek</p>
Metodické poznámky:	

5.4.1 Popis činností

1. Pracovní činnost– Koruna z papíru

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, fantazie, tvořivost

Metody: Metody praktické

Prostředí: Ve třídě u stolečku

Časová náročnost: 10-15 minut

Pomůcky: Vytisknutá koruna na bílém papíru (Příloha č.8), nůžky, lepidlo, pastelky

Motivace: „Abychom se cítili jako skuteční princové a princezny, vyrobíme si papírovou orunu.“

Metodický postup: Děti si pastelkami vykreslí 2 části koruny (Příloha č.8), které si následně vystříhnou. Obě části jim pomůže učitelka spojit sešívačkou podle velikosti jejich hlavy.

Zdroj: Vlastní

2. Komunitní kruh – Pověst o stavbě zámku

Cíl: Naslouchání, porozumění poslechnutého, komunikace

Metody: Metody slovní

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 10-15 minut

Pomůcky: Vytisknutá pověst (Příloha č.9), fotografie původního návrhu zámku Plumlov (Příloha č.10)

Motivace: Motivační příběh – „Pověst o stavbě zámku“

Metodický postup: Nejdříve se s dětmi přivítáme, řekneme si, o čem jsme si povídali předchozí den a co nás čeká dnes. Potom si děti poslechnou pověst o stavbě zámku Plumlov. Po pověsti se děti ptáme na doplňující otázky a ukážeme jim fotografie, jak měl původně plumlovský zámek vypadat.

Zdroj: Vlastní

3. Pohybová hra – „Stavba zámku“

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, koordinace, spolupráce s kamarády

Metody: Metody praktické

Prostředí: Herna

Časová náročnost: 10-15 minut

Pomůcky: Molitanové/kartonové kostky

Motivace: „Teď si vyzkoušíme, jak si mohli lidé při stavbě zámku vzájemně pomáhat s taháním těžkých kamenů.“

Metodický postup: Děti rozdělíme do dvou zástupů a před každý tým dáme hromádku kostek. Děti mají za úkol si všechny kostky předat co nejrychleji. Jeden z týmu stojí kousek dál za posledním v zástupu a jeho úkolem je poskládat z kostek, které k němu přišly zámek. Vyhrává ten tým, který před sebou jako první nemá žádné kostky a má postavený pevný zámek. Hru modifikujeme tak, že měníme styl předávání kostek (pod nohama, bokem...) a měníme také poslední hráče z týmů, kteří „staví zámek“.

Zdroj: Vlastní

4. „Módní přehlídka princů a princezen“

Cíl: Koordinace pohybu, podpora kamarádů

Metody: Metody praktické

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 10-15 minut

Pomůcky: Hudba, papírové koruny

Motivace: „Teď si uděláme malou módní přehlídku, aby kamarádi viděli, jakou jste si vyrobili krásnou korunu.“

Metodický postup: Vytvoříme na koberci „módní molo“ ze švihadel. Děti si vezmou své vyrobené koruny a posedají kolem mola. Postupně se děti střídají na mole, kde si dají svou korunu na hlavu a ukazují kamarádům, jak se jim povedla.

Zdroj: Vlastní

5. Královský bál

Cíl: Spolupráce, koordinace pohybu, komunikace

Metody: Metody praktické

Prostředí: Třída, herna

Časová náročnost: 10-15 minut

Pomůcky: zámecké pexeso (Příloha č.11), „zámecká hudba“, vyrobené papírové koruny

Motivace: „Na každém správném zámku se pořádaly bály, kde se tančilo. My si na jeden takový bál teď zahrajeme.“

Metodický postup: Děti rozdělíme na kluky (prince) a holky (princezny). Pexeso (Příloha č.11) mezi děti rozdělíme tak, by jednu kartičku z dvojice měla holčička a druhou kluk. (Pokud nevychází počet dětí, nebo někoho je víc a někoho míň mohou spolu tancovat dvě holky, dva kluci nebo třeba trojice – při lichém počtu) Každé z dětí má na hlavě svoji korunu, aby se vžily do své role. Chodí po herně a hledají k sobě správnou dvojici podle obrázku na kartičce. Až se najdou všechny dvojice může začít „zámecký bál“. Učitelka pustí hudbu a princové a princezny spolu do hudby tancují.

Zdroj: Vlastní

5.5 Den 5. – pátek – Den na plumlovském zámku

Jako vyvrcholení celého projektu bude návštěva zámku Plumlov. Celé dopoledne děti stráví mimo areál MŠ a do školky se vrátí na oběd. Je tedy důležité mít s sebou všechny pomůcky a každé dítě s sebou bude mít batůžek se svačinkou na pitím.

Obecný cíl dne:	Dozvědět se další informace o zámku jeho návštěvou a zažít dobrodružství.
Dílčí cíle:	Děti se zvládnou orientovat v mapě Zvládnou najít správnou cestu pomocí fáborek Splní zadané úkoly Budou dodržovat pravidla hry Porozumí výkladu průvodce Zvládnou podle indicií najít „zámecký poklad“ Zvládnou zhodnotit celý týden
Úkoly:	Jděte podle fáborek Odpovídejte na otázky Zahrajte si zámeckou hru Poslouchejte výklad průvodce Podkládejte z dílků obrázků Najděte poklad

	Zhodnoťte celý týden
Výchovné možnosti aktivit:	Děti dodržují pravidla her. Chovají se bezpečně vůči sobě i kamarádům. Spolupracují s ostatními.
Časový plán dne:	<p>6:30 – 7:00 Scházení dětí v MŠ</p> <p>7:00 – 8:00 Ranní hry, volné činnosti dětí, omalovánky, pracovní list – grafomotorika – „zámecké hradby“</p> <p>8:00–8:30 Cesta na zámek Plumlov podle fáborků – plnění úkolů</p> <p>8:30 – 8:45 Hra – Smutné království</p> <p>9:00 – 9:20 Svačina</p> <p>9:20 – 10:20 Prohlídka zámku s průvodcem</p> <p>10:20 – 11:00 Skládání obrázku ze získaných indicií. Hledání pokladu</p> <p>11:00 – 11:15 Zhodnocení celého týdne</p> <p>11:15 Návrat do MŠ, hygiena, oběd</p>
Metodické poznámky:	Hned ráno musíme nachystat fáborky a úkoly na svá místa. Nachystat poklad pro děti a schovat ho na zámku. Celé dopoledne budeme mimo areál MŠ, takže si s sebou musíme vzít všechny pomůcky. V případě deště budou aktivity probíhat v jedné

	z místností v areálu zámku.
--	-----------------------------

5.5.1 Popis činností

1. Cesta a zámek

Cíl: Spolupráce, všímavost, ohleduplnost

Metody: Metody praktické, metody názorné

Prostředí: Okolí Plumlova směrem na zámek

Časová náročnost: 20-30 minut

Pomůcky: Nachystané fáborky a kartičky s úkoly (Příloha č.12), rozstříhaný obrázek plumlovského hradu na 8 kousků – indicie (Příloha č. 13)

Motivace: „Zvládnete dojít podle fáborek až na zámek? Ale nebude to jen tak. Po cestě vás budou čekat různé otázky a úkoly, za které budete dostávat indicie potřebné k nalezení pokladu. Tak hodně štěstí!“

Metodický postup: Než vyjdeme z MŠ, řekneme dětem, jak bude cesta na zámek probíhat. Děti půjdou podle zelených fáborek. Když uvidí červený fáborek, znamená to, že je u něj někde obálka s úkolem. (Příloha č.12) Úkoly jsou otázky k historii Plumlova a okolí, které se děti za celý týden dozvěděly. Pokud na otázku odpoví správně, dostanou 1 díl skládačky. Cesta končí na nádvoří zámku Plumlov, ale poslední díl skládačky dostanou až později.

Zdroj: Vlastní

2. Hra – Smutné království

Cíl: Spolupráce, rozvoj hereckých schopností, vydržet se nesmát

Metody: Metody praktické

Prostředí: Nádvoří zámku

Časová náročnost: 10-15 minut

Pomůcky: Žádné

Motivace: „Na každém zámku byl taky zámecký šašek, který měl za úkol rozesmát každého, kdo byl smutný. Povede se to i našemu šaškovi?“

Metodický postup: Vybereme jedno dítě, které bude „královský šašek“. Zbytek dětí budou obyvatelé smutného království. Děti stojí po prostoru, který jim dopředu určíme a tváří se velmi smutně. „Šašek“ chodí od jednoho kamaráda k druhému a dělá před nimi různé směšné grimasy a legrácky, dokud se na jejich tváři neobjeví úsměv. „Šaška“ měníme podle přání dětí.

Zdroj: 150 nejlepších her pro děti a dospělé (Martin Gato, 2009)

3. Prohlídka zámku

Cíl: Získání nových informací, pozornost

Metody: Metody názorné, metody slovní

Prostředí: Zámek Plumlov

Časová náročnost: 50-60 minut

Pomůcky: Poslední díl skládačky (Příloha č.13)

Motivace: „A teď už nás čeká prohlídka zámku. Dávejte dobrý pozor.“

Metodický postup: Děti zámkem provede pan průvodce (po předchozí domluvě). Děti poslouchají výklad zámku, který je uzpůsobený jejich věku. Po projití celého zámku dáme dětem za odměnu poslední díl skládačky.

Zdroj: Vlastní

4. Skládačka

Cíl: Rozvoj jemné motoriky, všímavost, komunikace

Metody: Metody praktické

Prostředí: Nádvoří zámku

Časová náročnost: 5-10 minut

Pomůcky: Všechny dílky skládačky (Příloha č.13)

Motivace: „Všechny indicie už máte. Teď bude vaším úkolem poskládat z nich obrázek, podle kterého poznáte, kde je ukrytý poklad.“

Metodický postup: Děti si dají na stůl všechny dílky skládačky, které doposud získaly. Společnými silami se pokusí skládačku správně poskládat, aby zjistily, kde se nachází schovaný poklad. Když všechny dílky poskládají správně tak zjistí, že na obrázku je starý plumlovský hrad.

Zdroj: Vlastní

5. Hledání pokladu

Cíl: Rozvoj hrubé motoriky, odvaha, týmová spolupráce

Metody: Metody praktické

Prostředí: Nádvoří plumlovského zámku

Časová náročnost: 10-20 minut

Pomůcky: Schovaný poklad (sladkosti a drobné dárkové předměty pro děti)

Motivace: „Gratuluji, rozluštili jste skládačku, teď už jen najít místo z obrázku a hledat, zda je tam opravdu ukrytý poklad.“

Metodický postup: Děti se ze skládačky dozví, že poklad je ukrytý někde v blízkosti bývalého hradu. S dozorem učitelky hledají poklad. Až poklad najdou, učitelka jim ho pomůže snést dolů na nádvoří, kde se děti na poklad podívají a spravedlivě si ho rozdělí.

Zdroj: Vlastní

Zhodnocení projektu

Edukační projekt jsem vytvořila tak, aby jej mohly využít mateřské školy z Plumlova a jeho okolí. Nebyl zatím realizovaný, ale věřím, že najde své využití. Projekt lze zařadit do RVP a je i v souladu s ŠVP mateřské školy Plumlov.

Projekt má více hlavních výstupů. Prvním výstupem je základní znalost historie města Plumlov. Děti by měly být schopné říct, co bychom v minulosti v Plumlově našli a zda ve městě bylo něco, co už v přítomnosti nenajdeme.

Dalším výstupem, který projekt poskytuje je orientace v Plumlově a povědomí a místních částech Plumlova (Soběsuky, Žárovice, Hamry). Děti zvládnou základní orientaci po Plumlově. Měly by po skončení projektu vědět, kudy dojdeme na různá místa v Plumlově. Dále by měly být schopny vyjmenovat místní části Plumlova.

Za hlavní výstup považuji znalost základní historie hradu a zámku Plumlov. Pro děti by neměl být problém říct, která z budov zde stála dříve, proč už zde nenajdeme starý hrad anebo jak měl původně vypadat nový zámek. Další přidanou hodnotou by byla znalost některé z pověstí, které jsou v projektu zmíněny.

Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo vytvoření edukačního projektu pro předškolní děti z mateřské školy v Plumlově a jeho nejbližším okolí. Projekt jsem nerealizovala, ale věřím, že by děti z mateřských škol bavil a byl by pro ně zajímavý. Velkou část aktivit a her, které jsou obsaženy v projektu, mám odzkoušené z praxe. Téma přiblížení historie dětem předškolního věku jsem si vybrala z toho důvodu, že podobných projektů, na historické téma, je na můj vkus málo. Dle mého názoru jde děti seznámit s historií už v takhle útlém věku takovou formou, která pro ně bude atraktivní a odnesou si zajímavé informace, které si budou pamatovat třeba celý život.

V úvodních kapitolách teoretické části se zaměřuji na pojmy projektová výuka a projekt. Popisuji historii projektové výuky, ale také fáze projektu. Následující kapitola je věnovaná školskému zařízení, ve kterém se projekt odehrává a tím je mateřská škola. Uvádím zde pojem „mateřská škola jako vzdělávací instituce“ a dále se zaměřuji na typy mateřských škol. K závěru této kapitoly hovořím o učiteli v mateřské škole a jeho osobnosti. Další kapitola je zaměřena na účastníky projektu, v tomhle případě jde o děti předškolního věku a jejich specifika ve vývoji. Jedny z posledních kapitol teoretické části pojednávají o historii města Plumlov, o historii zámku, který v Plumlově původně stál a závěrečná kapitola první části je věnovaná zámku Plumlov, jeho historii i současnosti.

Praktická část práce je zaměřena na samotný projekt. Jak jsem již zmínila, projekt je určen převážně pro MŠ Plumlov a školky z nejbližšího okolí, ale může jej využít jakákoliv školka, která by chtěla děti seznámit s Plumlovem a spojit to například s výletem právě na zámek Plumlov. Projekt je rozdělen na jednotlivé dny. Každý den má nějaké téma, podle kterého jsou voleny i aktivity. Všechny aktivity jsou podrobně rozepsány a vysvětleny. Můj edukační projekt je však pouze návrhem a nebyl tedy realizován.

Náměty na aktivity a hry jsem z velké části čerpala ze své praxe. V naší mateřské škole podobné hry často hrajeme a většina z nich jsou tedy odzkoušené a u dětí oblíbené. Na zámku Plumlov působím od svých patnácti let jako pomocnice při různých akcích a také jsem zde dva roky provázela. Pravidelně se účastním kulturních akcí pořádaných zámkem jako jsou například pohádkové, adventní či noční prohlídky. Právě na zámku jsem načerpala inspiraci na některé aktivity a náměty pro můj projekt. Věřím v to, že se projekt někdy zrealizuje, bude pro děti zábavný a zároveň v nich vzbudí alespoň malý zájem o historii.

Anotace

Jméno a příjmení:	Pavčina Kopečná
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Dana Cibáková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Edukační projekt – historie hravou formou
Název v angličtině:	Educational project - history in a playful way
Anotace práce:	<p>Hlavním cílem práce je vytvořit edukační projekt pro děti předškolního věku, který je zaměřený na historii města, zámku a hradu Plumlov. Projekt je určen pro MŠ Plumlov a školky z přilehlého okolí.</p> <p>V teoretické části se zabývám převážně pojmy projekt a projektová výuka, ale také pro koho je určen a specifiky dané věkové skupiny. Dalším tématem teoretické části je historie města Plumlov, starého hradu a zámku Plumlov.</p> <p>Praktická část obsahuje zpracovaný edukační projekt, který formou zábavných her a činností děti seznamuje s historií.</p> <p>Projekt zatím nebyl realizován, ale je zpracovaný tak, aby šel využít v praxi.</p>
Klíčová slova:	Projektová výuka, projekt, děti předškolního věku, historie, Plumlov, hrad Plumlov, zámek Plumlov, edukační projekt
Anotace v angličtině:	The aim of this educational project is to create a fun and engaging way for preschool children to learn about the history of Plumlov, including the town, chateau, and castle. This project is designed for the kindergarten in Plumlov

	<p>and surrounding kindergartens.</p> <p>In the theoretical part, I am mainly discussing the general concepts of projects and project teaching, including its goals and benefits, as well as the unique needs of children in a given age group. I am also providing an overview of the history of Plumlov, the old castle and Plumlov chateau.</p> <p>The practical part of the project consists of fun games and activities that introduce children to the history of Plumlov.</p> <p>This project has not yet been implemented, but it is designed to be easily applied in a practical setting.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Project teaching, project, children of preschool age, history, Plumlov, Plumlov castle, Plumlov chateau, educational project
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 – Šablona podkovy</p> <p>Příloha č. 2 – Příběh o vzniku Plumlova</p> <p>Příloha č. 3 – Historické fotografie</p> <p>Příloha č. 4 – Fotografie – Plumlov dnes</p> <p>Příloha č. 5 – Mapa Plumlova</p> <p>Příloha č.6 – Pověst o zkamenělé paní</p> <p>Příloha č. 7 – Obrázek starého hradu</p> <p>Příloha č.8 – Šablona koruny</p> <p>Příloha č.9 – Pověst o stavbě zámku</p> <p>Příloha č.10 – Původní návrh zámku</p> <p>Příloha č.11 – Pexeso</p> <p>Příloha č. 12 – Úkoly na cestu za pokladem</p> <p>Příloha č.13 – Obrázek hradu na rozstříhání</p>
Rozsah práce:	51 stran
Jazyk práce:	Český

Seznam použité literatury

BACUS-LINDROTH, Anne. *Vaše dítě ve věku od 1 do 3 let*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2015. Psyché (Grada). ISBN 978-80-262-0902-7.

BĚLINOVÁ, Ludmila. *Pedagogika předškolního věku: učební text pro 1.-4. ročník středních pedagogických škol*. 2. vyd. Praha: SPN, 1980. Učebnice pro střední školy.

COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-716-8958-0.

Časopis Oldin. *Oldin*. Arcibiskupství olomoucké, 2010, 2010(9), strana 6.

DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP. *Dějiny zámků v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Knižní klub, 2013. ISBN 978-80-242-4226-2.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4435-3.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8163-5.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.

MAREŠ, Jiří, Jan PRŮCHA a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. Portál 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Praha: Portál, 1996. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-717-8085-5.

MERTIN, V. a I. GILLERNOVÁ. *Psychologie pro učitelky*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-262-0977-5.

MICHÁLEK, Ladislav. *Plumlov: hrad-zámek západně od Prostějova*. Hukvaldy-Dobrá: Putujme, 2013. Putujme po hradech a zámcích. ISBN 978-80-87712-97-9.

MUSIL, Roman. *Pedagogika: pro střední pedagogické školy*. Praha: Informatorium, 2014. ISBN 978-80-7333-107-8.

OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Pedagogika (Grada).

POLÁŠKOVÁ, Lenka. *Kroky úspěšného projektu v mateřské škole: jak efektivně vytvořit projekt, zažádat o grant a úspěšně propagovat mateřskou školu na veřejnosti*. Praha: Verlag Dashöfer, [2016]. ISBN 978-80-87963-29-6.

PRÁŠILOVÁ, Michaela a Lucie ŠTĚPÁNKOVÁ. *Projektování v mateřské škole*. V Olomouci: Hanex, 2004. ISBN 80-857-8344-4.

PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4.

ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: vývojová psychologie*. 4., doplněné vydání. Praha: Portál, 2021. Psyché (Grada). ISBN 978-80-262-1783-1.

STODŮLKOVÁ, Eva a Eliška ZAPLETALOVÁ. *Pedagogika pro střední školy*. Druhé, aktualizované a rozšířené vydání. Beroun: Machart, 2015. ISBN 978-80-87938-32-4.

SUCHÁNKOVÁ, Eliška. *Hra a její využití v předškolním vzdělávání*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-802-6206-989.

SVOBODOVÁ, Jarmila a SVOBODOVÁ. *Alternativní školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. 2. dopl. vyd. Brno: Paido, 1996. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-859-3119-2.

SYSLOVÁ, Zora a Lucie ŠTĚPÁNKOVÁ. *Třidni projekty v mateřské škole*. Praha: Portál, 2019. ISBN 978-80-262-1480-9.

SYSLOVÁ, Zora. *Učitel v předškolním vzdělávání a jeho příprava na profesi*. I. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2017. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 978-80-210-8475-9.

ŠIKULOVÁ, Renata, Ivana BRTNOVÁ ČEPIČKOVÁ a Iva WEDLICHOVÁ. *Kapitoly z předškolní pedagogiky I*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. V Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2005. Pedagogika (Grada). ISBN 80-704-4685-4.

ŠMELOVÁ, E. *Mateřská škola a její učitelé v podmínkách společenských změn. Teorie a praxe II*. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1373-6.

ŠMELOVÁ, Eva, Michaela PRÁŠILOVÁ a ŠMELOVÁ. *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1302-4.

ŠULOVÁ, Lenka. *Raný psychický vývoj dítěte*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0877-4.

Text průvodců – zámek Plumlov, 2022. Zámek Plumlov

TICHÝ, František a František TICHÝ. *Výchova jako dobrodružství: to se v té Přírodní škole učíte na stromech?* Semily: Geum, 2017. ISBN 978-80-87969-31-1.

VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-802-4649-610.

VOŠAHLÍKOVÁ, Tereza. *Ekoškoly a lesní mateřské školy: praktický manuál pro aktivní rodiče, pedagogy a zřizovatele mateřských škol*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-7212-593-7.

Internetové zdroje

Projektová výuka [online]. [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/s/14983/PROJEKTOVA-VYUKA.html>

Město Plumlov [online]. [cit. 2023-04-02]. Dostupné z: <https://mestoplumlov.cz/cs/>

Oficiální stránky zámku Plumlov [online]. [cit. 2023-04-02]. Dostupné z:
<https://www.plumlov-zamek.cz/>

Seznam příloh

- Příloha č. 1 – Šablona podkovy
- Příloha č. 2 – Příběh o vzniku Plumlova
- Příloha č. 3 – Historické fotografie
- Příloha č. 4 – Fotografie – Plumlov dnes
- Příloha č. 5 – Mapa Plumlova
- Příloha č. 6 – Pověst o zkamenělé paní
- Příloha č. 7 – Obrázek starého hradu
- Příloha č. 8 – Šablona koruny
- Příloha č. 9 – Pověst o stavbě zámku
- Příloha č. 10 – Původní návrh zámku
- Příloha č. 11 – Pexeso
- Příloha č. 12 – Úkoly na cestu za pokladem
- Příloha č. 13 – Obrázek hradu na rozstříhání